

mire ő azt mondta, hogy semmiközöm hozzá, különben is tudhatom, hogy hol lehet egy aszszony éjjel, ha egyedül megy. Ott az ágyánál térdén állva kértem ismét, hogy jöjjön, kövessen engemet és állítsuk vissza feldult családi életünket, de ő erről nem is akart tudni. Azt mondotta: „Ha én a te helyzetemben volnék, ki annyi pénzt keres, nem könyörögnék egy közönséges nőnek” és hogy menjek el és ne jöjjenek többé, mert látni sem akar többé, különben is ma délben elutazik, mert vidéken állást kapott.

Ekkor felkelt és felöltözködött én pedig hosszú ideig könyörögtem neki. Ő megmosdott és a tükör előtt puderozni és pirosítani kezdte magát és folyton ingerelt szavaival és bántott és minden kérésemet a legkiméletebből vissztétasította és megtagadta.

Ekkor történt, hogy megszűnt minden gondolkodási képességem, érzésem eltompult, fegyvert ragadtam és elkövettem a végzetes tettet.

Szegeden, 1907. május 1.

Birkenheuer Béla.

Birkenhauer pörének tárgyalása órási érdeklődés mellett 1907 június 13. és 14-én folyt le. Június 14-én, pénteken este 6 órakor mondotta ki az esküdtbíró az ítéletet. Birkenhauert a vád és következménye alól felmentették. Birkenhauer érdekes memoárját a vizsgálati fogságában írta meg. Nem memoárnak szánta, hanem védekezésnek.

Jenei István nyugalmazott fogházfelügyelő pszichológiai szempontból feltétlenül nagyértékű gyűjteménye — gyilkosok memoárjai — évtizedes nehéz munkának az eredménye. Azt hiszem, nem lesz érdektelen néhány szóval jellemezni azt, hogy hogyan is készültek el ezek a memoárok.

A vizsgálati fogság unalmas és lelekölő magánya ugyyszólva predentinálja a rabokat az elmélkedésre. Miről is elmélkednének másról a bűnös rabok, mint véres tettük indító okairól? Lélektani aprólékossággal, megfontolt tárgyilagossággal élük át újra a borzalmas pillanatot és az azt megelőző helyzeteket.

Jeney István megérett, hogy a vizsgálati foglyok eme speciális sajátsága pszichológiai szempontból nagyértékű tanulmányok beszerezhetőségére ad okot. Tintát, tollat a raboknak és kioktatta őket, hogy mit kell nekik megírni. Ez nem volt könnyű mesterség. Jeney így mondotta el:

— A rabok közül nagyon kevés volt az intelligens, irni olvasni tudó ember. Volt olyan is, akit én tanítottam meg irni. Heteken keresztül szorgalmasan tanulta a betűvetés mesterségét, mert érezte, hogy a lélekölő unalmas magányban egyetlen vigasza csak az lehet, ha megírja bűbánását. Az intelligensebbekkel is sok baj volt, nem tudtak elég tárgyilagossággal lenni.

Igy készültek el ezek a memoárok.

Nincs tudósítás, riport, mely fényesebben bevilágítana a bűnténybe, mint ez a kezdetleges stílussal megírt memoár. A bűntény legtitkosabb rugói a szemünk előtt. Láthatóan működnek és okozzák a nagy tragédiát. A gyilkos kálváriájának minden szenvedése a szemünk elé rajzolódik, tisztán látnunk mindent. A papírra vetett betűk tökéletesen jellemzik a gyilkost, sőt a környezetét is megvilágítják. Ezért értékesek ezek a memoárok.

Szabó Mihály.

SZÍNHÁZ, MŰVÉSZET

Színházi műsor.

Vasárnap délután *Az aranylakodalom*, látványos színmű. — Este *Az ártatlan Zsuzsi*, operett. (Bérletszünet.)

Hétfő délután *Felhő Klári*, népszínmű. — Este *Leányvásár*, operett (Bérletszünet.)

Kedd *A hűtlenség iskolája*, vígjáték. (Páratlan 1/3.)

Szerda *A hűtlenség iskolája*, vígjáték. (Páros 2/3.)

Csütörtök *Báránycák*, operett. (Bemutató, páratlan 3/3.)

Péntek *Báránycák*, operett. (Páros 1/3.)

Szombat *Báránycák*, operett. (Páratlan 2/3.)

Vasárnap *Báránycák*, operett. (Bérletszünet.)

Májusra elkészül a zenepalota terve.

(Saját tudósítónktól.) Tudvalevően az új zenepalota építésére vonatkozólag Szeged város közönsége még az elmúlt esztendő szeptemberében megkötötte a szerződést Spiegel Frigyes műépítésszel, aki a tervpályázaton az első díjat megnyerte. Ezt a szerződést, amelynek értelmében Spiegelnek az összes terveket el kell készítenie, jóváhagyta a miniszter is és a tervező műépítész még a múlt esztendő novemberében a város hatóságának az általános vázlatterveket be is mutatta. A tanács a közgyűlés elé vitte a terveket és a város törvényhatósága alkalmasoknak találta azokat a kivitelre.

A tervek szerint a zenepalota az Oroszlán- és Bajza-utcák sarkán épülne föl olyanképpen, hogy négy utcára nézne. Főhomlokzata az Oroszlán-utcában lenne, egy-egy oldala pedig a Bajza- és Nádor-utcákba, valamint a két utcát összekötő új utcába esne. A palotába hatalmas hangversenytermet építenének, amelynek nézőtere akkora lenne, mint a Tisza-szálló nagyterme. A beépített pódiumon kétszáz szereplő léphetne föl, de azt a szükséghez képest ki is lehetne bővíteni. Az épület földszintjére boltelhelyiségeket terveznek, az első emeleten az igazgató lakása és a nagyobb termek, a második emeleten pedig a kisebb tantermek nyernének elhelyezést.

A múlt év novemberében, amikor Spiegel Frigyes a vázlatterveket a tanácsnak bemutatta, kijelentette azt is, hogy a részlettervek ez év márciusára elkészülnek. Ezt az ígéretét a tervező nem váltotta be, hanem újabb halasztást kért. A napokban itt volt Szegeden, fölkereste Lázár György dr. polgármestert, akinek kijelentette, hogy májusban föltétlenül átadja az összes terveket a hatóságnak. E szerint tehát kilátás van arra, hogyha akadály nem jön közbe, akkor a zenepalota építését ennek az évnek a végén megkezdhetik, föltéve természetesen, hogy a belügyminiszter az építés tekintetében hozandó közgyűlési határozatot jóváhagyja.

A város az Oroszlán- és Bajza-utak sarkán levő régi rozoga házakat már régebben kisajátította. A házak helyiségeinek bérleivel olyan megállapodása van a városnak, hogy azok egy hónapi fölmondás után tartoznak elhagyni a boltokat, illetve lakásokat. Ezeket a házakat a város az árlejtés kiírásával egyidőben lebontatja és abban az esetben, ha Spiegel Frigyes májusra tényleg elkészíti a terveket és a költségvetést, akkor a házak bontását augusztusban föltétlenül megkezdik.

A zenepalota építése folytán a Belváros két legelhangyaltabb és legrendezetlenebb utcájának: a Nádor- és Bajza-utaknak a képe rövidesen megváltozik. Az Iskola-utcai Lohán-féle háznak azt a részét, amely a Bajza-utcában van építve és az utcának mintegy felét elfoglalja, megveszi a város. A tulajdonossal folynak is ez irányban a tárgyalások és alkalmasint rövidesen meg is lesz a megegyezés, amelynek értelmében a kiugró részért 16,000 koronát fizet a város. A zenepalota fölépülése után úgy az Oroszlán-, mint a Bajza- és Nádor-utakat rendezni fogják és mind a három utcát rendes kövezettel látják el.

A Bajza- és Nádor-utak ma tele vannak apró, rozoga házakkal, amelyek ma értéktelenek. A két utca közötti távolság olyan csekély, hogy ott kedvező feltételek mellett nem lehet bérházakat építeni. Azelőtt azt hitték, hogy itt a házak értéke emelkedni fog, azonban ez épen nem valószínű. Ezekben az utcákban legcélszerűbb volna testületi és egyesületi házakat építeni és értesülésünk szerint a Lloyd-Társulat egyes tagjai foglalkoztak is már azzal az eszmével, hogy a szegedi áru- és értéktőzsdét a Bajza-utcában építik föl. Ott olcsón lehetne telket venni, a hely megfelelő volna, mert a város belső részén van és épen ezért az utóbbi időben gyakran esett szó arról, hogy a gazdasági székházat, amelyhez a Szegedi Gazdasági Egyesület a Mérey-utcában kért telket, itt építik föl. Ez irányban folytak is tárgyalások, de azok abba maradtak, mert végül az egyesület ragaszkodott a Mérey-utcahoz.

A zenepalota tehát alaposan meg fogja változtatni a Belvárosnak azt a részét, amely ma szégyenfoltja Szegednek. Ha ezt tudjuk és tekintetbe vesszük azt is, hogy a fogadalmi templom építése folytán a Templom-tér környékén levő és a városhoz nem illő régi utcákat is a közel jövőben lerombolják, akkor ma már meg lehet állapítani, hogy Szegednek az a része, amelyet egyik oldalon az Oroszlán-utca, másik oldalon pedig a Tisza Lajos-körutnak a Gizella-téren innen levő része, a Kelemen- és Zrínyi-utak határolnak, nemsokára eltűnik, hogy helyet adjon egy minden ízében modern és diszes városrésznek.

* **A budapesti Reinhardt-szezón.** A mi nap történt meg a végleges megállapodás arra nézve, hogy Reinhardt Miksa berlini társulata április 21-én kezdi meg vendégszereplését a Vígsházban. Reinhardték az első estén a „Turando“-t fogják játszani és ez idei műsorukon szerepel még Péter Nansen „Eine glückliche Ehe“, Hebbet „Gyges und sein Ring“ és Strindberg „Totentanz“ című darabja. Tervbe vették Wedekind „Frühlings-erwachen“-jének előadását is.

* **Hűtlenség iskolája.** Ismét egy színdarab, valódi párisi, recept szerint, közönséges, bár vidám helyzetekkel és élcekkel. Ugyan az ilyen darabról nem is kellene kritikát írni. Csak megemlíteni, vajjon sikerült-e vagy nem. Tehát a *Hűtlenség iskolája*: majdnem sikerült. Mert a legközönségesebben párisi, — olyan, mint mikor valaki ruhát rendel Párisból; még a kis hibáit is elnézi. Semmi különös sajátosság, semmi írói egyéniség, semmi őszinte törekvés. Mellesleg, ki írta; nem fontos egyik helyzete sem; nem új, nem eredeti egyetlen ötlete sem ennek a vígjátéknak. Olyan darab, amit sikerre lehet vinni néhány estére, — de nem Szegeden. A szegedi színházban ugyanis nem